THE SHEPHERD OF ISRAEL

Subscription Price
50 Cents a Year.

JOSEPH HOFFMAN COHN, *Editor*

VOL. 34, No. 6
FEBRUARY, 1951

A Jewish Peddler Finds A Bargain

By H. Koser

ISIDOR LOEWENTHAL was born in an orthodox home in Posen, Poland. He graduated from the Gymnasium at the age of 17, and even though his heart yearned after more learning, his father willed that he enter business. Isidor regretfully obeyed; but his beloved books occupied all his spare hours. In time his father became convinced that Isidor's "wealth" must be that of knowledge. Plans were under way for his entrance to one of the German Universities. Dreams of liberty and of equality so common in his country in those years, began to influence the fiery mind of young Loewenthal. He set forth the spirit of the times in a satirical poem which, unintentionally on his part, found its way into one of the public journals. The outcome of this mistake could mean imprisonment for life; for in those days, a criticism of the existing government was counted treason. What could he do, but flee. And so with little money in his pocket, he fled to Hamburg and from there to America.

Here in the New World he found himself with a few dollars, a very poor knowledge of English, and no friends. He sought employment in New York, and then in Philadelphia. Failing in these large cities he went into the country to seek work on a farm. But, there too, he failed; for he knew nothing about farming.

IN AMERICA — A PEDDLER

Heavy hearted, he stooped to lift the burden Exile had forced on the Jewish people—he became a peddler. With a basket stocked with thread, needles, buttons, etc., he began wearily to tramp from door to door. He found little cash, and less encouragement awaiting him. In despair, his heart cried out to the Lord for refuge and strength.

One day in November, the young peddler was nearing Wilmington, Delaware. It was a cold, rainy day, and he stopped at a house not far from town. In broken English he offered his wares. Pity for the poorly clad and wet stranger caused the motherly-faced matron who opened the door to bid him come in. After she made her purchase, Isidor covered his basket to protect it from the rain and prepared to go out once again. Tired and weary, he wondered where he would go in the darkness and storm. His heart cried out, "Why has God forsaken me? Where is He? Doesn't He care that I am alone and friendless?"

HAVE DINNER WITH US

Suddenly he heard footsteps, and down the stairs came a man who said in a kind voice, "Wait; come in and get dry. Stay and have dinner with us. It's a terrible night." Isidor could hardly believe his ears. No one had spoken kindly to him since he had left his home in Poland and had come to this strange land.

During the quiet hours of the evening, Rev. S. M. Gayley, who was the host, became acquainted with his guest. He discovered that the peddler was an educated man—a master of Hebrew and several modern languages, and that he had also studied philosophy and science. "Why should such talent be lost?" the minister thought, and turning to his wife, said, "We have a spare bed, haven't we, Mother? Isidor shouldn't go out into this storm again. Tomorrow I'll try to find him a position that is more fitting for a man of his talents. Peddling is not for him." Loewenthal could hardly believe his ears. But . . . hadn't he prayed? Hadn't he sought the help of the Lord? A portion of Scripture that had been running through his mind, came forth from his lips, "God is our refuge and strength, a very present help in trouble."

The next day, Rev. Mr. Gayley told him that soon there would be a position open in Lafayette College for a teacher of French and German. For six weeks Isidor stayed in the home of his new found friends, and during these weeks he had the opportunity of seeing the home life of real believers in the Lord Jesus Christ. He later wrote,

> It was at your house, by your earnest prayers at family worship, to which I first went half from curiosity, half from politeness; by your humble supplications, that I was first awakened to apprehend my danger; to consider that I had an immortal soul. I began to study the New Testament. I waited with eagerness morning and evening for the summons to family worship to hear you pray. I was more and more convinced that you had something which I did not possess.

In Lafayette College, God heard and answered the cry of his heart which was hungering to know the Truth. Isidor made friends with his roommate, and was surprised to find that not only was he a Jew, but that he, too, was a believer in the Lord Jesus Christ. His name was Victor Herschell, and he was deeply versed in the Talmud. They passed the midnight hours discussing the claims of Jesus as the Messiah of Israel. One day after a series of discussions, Isidor said, "If you can only show me where in the Jewish Bible it says that the Messiah was to be pierced, I'll accept your Jesus." Herschell pointed him to the Prophet Zechariah,

> And I will pour upon the house of David, and upon the inhabitants of Jerusalem, the spirit of grace and of supplications: and they shall Look Upon Me Whom They Have Pierced, and

Has God a Son?

If so, what is His name? Is there any sure way of finding out? We have the answer. It is contained in a 32-page booklet, entitled, "What Is His Name? And What Is His Son's Name?" It is yours for 5¢ (stamps will do). This does not even cover cost of printing and mailing, but we want to do our share in helping you get the truth.

THE SHEPHERD OF ISRAEL, 236 West 72d Street, New York 23, N. Y.

Published Monthly, except bi-monthly during July and August, by the American Board of Missions to the Jews, 236 West 72nd Street, New York 23, N. Y. Entered as Second Class Matter November 20, 1945, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
PRINTED IN U.S.A.

they shall mourn for Him as one mourneth for his only son, and shall be in bitterness for Him, as one that is in bitterness for his first born. Zechariah 12:10.

As the words, "They shall look upon Me whom they have pierced," rang through the ears of Isidor Loewenthal, he said, "I never knew this was in our own Jewish Bible. Jesus must be the long-awaited Messiah." Once again he began to search and compare the Scriptures, and it wasn't long before Loewenthal yielded and accepted the Lord Jesus Christ as his Messiah and Saviour. He now felt that through his new found faith in the Messiah, he was not only a Jew by birth, but by belief as well. For he had found Him of whom Moses and the Prophets had written.

He entered the Theological Seminary at Princeton, N. J., where he graduated with the highest honors. He was chosen the Essayist of the year, and the subject of his essay was, "India as a Mission Field." He felt that the message of God through the mouth of the Prophet Isaiah, "Ye are my witnesses. . ." was God's call to him to go to the millions of heathen in India, and tell them of the Jewish Bible, the Jewish God, and the Jewish Messiah. His soul was filled with longing to carry this wonderful message of the Lord Jesus Christ to them, so that they, too, might know this truth.

For God so loved the world that He gave His only begotten Son (the Lord Jesus Christ, our Messiah), that whosoever believeth in Him should not perish, but have everlasting life. John 3:16.

IN AFGHANISTAN

Arriving at Rawal Pindi, his first task was to begin to study the necessary language. But which language? He faced three choices: Hindustani, used by officialdom; Persian, spoken by the aristocracy; and Pushtu, the common language of Afghanistan. Loewenthal determined with God's help to master all three; he even added Arabic, for religous discussions with the Mohammedans. Easier by far was it to scale the Suleiman Mountains which barred the way into the interior than to conquer the intricacies of the language of the Afghans; but Loewenthal's indomitable will and his linguistically constructed mind set out to blaze a trail into the hearts of the people who faced him at Peshawar.

"Peshawar," wrote Loewenthal after a short stay in the city, "is the Gibraltar of the East, where Jew and Gentile, exiled Europeans and Refugee Asiatics, Bengalis and cut-throat Afghans meet and jostle one another." How he longed to be almost the first to announce the glad tidings of salvation through the Lord Jesus Christ to the remote border of that forbidden land.

HE TRANSLATES THE NEW TESTAMENT

While he waited for a way of entrance to open into India, he visioned that where his feet might not tread, a translation of the New Testament into the Push-tu language (the language of the common people) would penetrate. Without grammar or dictionary, the man to whom philology was a passion, set to work to ferret out meanings and constructions, root significances and idioms, talking over with the most learned, his conclusions, testing out on the ignorant the clarity of his renderings; polishing, revising, perfecting, "that the Word of God might have free course and be glorified."

He was beloved by natives and Europeans alike. Scarcely 37 years of age, his tenure of service in the East had not extended beyond nine years, yet he has been called one of the most remarkable men India has ever known. His death came suddenly. He had been shot by his own chowkeydar or watchman; whether by accident or with intention, no one knows. The watchman's story was that he saw what he thought was a thief upon the veranda and shot him; not realizing he had killed his master.

Upon his death they found on his desk the almost completed manuscript of his Pushtu dictionary, copies of his other works in that language and superseding all, his crowning gift to the people of the Afghan-land, the New Testament in Push-tu the common language of its millions.

Isador Loewenthal, a dwarfed Jewish peddler, with raven hair and black eyes, who came out of a rainy night to knock at a door of a minister of the Gospel in Delaware, trying to make a scanty living—the self-same Jew only ten years later knocking at the door of heathen Asia, the messenger of the Lord bringing life to dying millions. What a change! Truly God's judgments are unsearchable and His ways past finding out.

A CHALLENGE TO THE RABBIS

Many a rabbi has dared to make the statement that only the ignorant among our people accept the Lord Jesus Christ. What answer can they offer here? Isidor Lowenthal, a scholar; a man who was able within one year's time to master one of the hardest languages in the world—a language that had to be learned without the help of a textbook or dictionary! Here was a Jew who arose from the ranks of a peddler to be one of the greatest men India has ever known. A man to whom a monument is erected even to this day in India. Was he an ignoramus? Did he "convert" for money? Come, Mr. Rabbi, answer! But, answer truthfully!

"Ye are my witnesses, saith the Lord, and my servant whom I have chosen: that ye may know and believe me."

Isaiah 53:10.

AMERICAN BOARD OF MISSIONS TO THE JEWS, Inc.

Established by Leopold Cohn in 1894

HEADQUARTERS

LEOPOLD COHN MEMORIAL BLDG.

236 WEST 72nd STREET
NEW YORK 23, N. Y.

COME TO OUR MEETINGS

AT 27 THROOP AVENUE, BROOKLYN

Tuesday 7:45 P.M.—Adult Bible Class
Friday 7:45 P.M.—Gospel Meeting

AT 236 WEST 72nd ST., NEW YORK

Sunday 4:00 P.M.—Gospel Meeting
Monday 8:00 P.M.—Bible Study for German-speaking Jews

The Sixty Four Dollar Question

Dear Mr. Jew, and Dear Mr. Scholar, and Dear Mr. Mizrachi, and Dear Mr. Agudist:

You are admitting that there is no hope for the land of Israel until the Messiah will come and deliver it personally and supernaturally into the hands of a reborn Israel.

But, the great question is, how will you know the Messiah when He comes? If you are a Jewish scholar you will have to admit that the Messiah must come from a direct line of David's genealogy. But the genealogy records that were kept in the old Temple in Jerusalem, are all gone. They were destroyed at the time Titus wrecked the city. So, no Jew living can dare to claim that he comes from the family of David!

Many Jews who are also scholars will admit that the Messiah has to be born in Bethlehem (Micah 5:2). But, there hasn't a Jew lived in Bethlehem for the last 1000 years!

So, we are all left in this inescapable dilemma: If the Lord Jesus Christ, Son of David by rightful succession of genealogy, and born in Bethlehem of Judea according to the prophecies, if this Jesus Christ was not the Messiah, there will never be a Messiah! What are you going to do about that?

ווען איזידאר האט דאס געזעהן, האט ער געזאגט: "איך האב קיינמאל נישט געוואוסט, אז אזעלכע ווערטער זיינען פאראן אין אידישן תנ"ך; יעזוס מוז זיין דער לאנג ערווארטעטער משיח ישראל!"

מיט ערנסט האט זיך איזידאר גענומען פארשן אין תנ"ך, און נישט לאנג שפעטער האט ער זיך פאלשטענדיג אונטערגעגעבן דעם משיח און איהם אנגענומען אלץ זיין ערלייזער און האר. דורך זיינעם נייעם גלויבן האט ער געפיהלט, אז ער איז געווארן אן אמת'ער איד, נישט נאר ווייל ער איז א איד געבוירן, זאנדערן אויך א איד אין גלויבן; ווייל ער האט געפונען איהם פון וועמען משה און די נביאים האבן געשריבן.

קורץ נאכדעם איז ער אריינגעטרעטן אין סעמינאריאום אין פרינצטאן, נ. דזש. ער האט גראדואירט מיט די גרעסטע האנארס און האט געפיהלט דעם בערוף צו געהן אלץ מיסיאנער אין אינדיען. זיין הארץ איז געווען אנגעפילט מיט'ן פארלאנג צו טראגן די וואונדערבארע באטשאפט פון משיח צו די מיליאנען היידען אין יענעם לאנד כדי זיי זאלן אויך וויסן דעם אמת און ערפאהרן גאט'ס ישועה דורך איהם.

אין אפגאניסטאן.

אנקומענדיג אין ראוואל פינדי, איז זיינע ערשטע אויפגאבע געווען צו שטודירן די שפראך פון יענעם לאנד. אבער וועלכע שפראך? האט ער זיך געפרעגט. אין אפגאניסטאן האט מען געשפראכן דריי שפראכן: הינדוסטאני, די שפראך פון דער רעגירונג; פערזיש, די שפראך פון דער אריסטאקראטיע; און פושטו, די שפראך פון איינפאכן פאלק. לעווענטהאל האט באשלאסן צו שטודירן אלע דריי שפראכן. אויך האט ער געלערנט אראביש צו זיין אימשטאנד דיסקוטירן מיט די מאהמעדאנער. באלד האט ער אויך געקאנט פרעדיגן צו די פארשידענע גרופן פון די איינוואוינער פון פעשוואר, די הויפט שטאט פון אפגאניסטאן.

"פעשעוואר", האט לעווענטהאל געשריבן, נאך א קורצן אויפהאלט אין דערדאזיגער שטאדט, "איז דער גיבראלטאר פון אסטן, וואו אידן און גוים, אייראפייער און אזיאטן, בענגאלים און אפגאנער באגעגענען זיך און וואוינען צוזאמען." זיין גרויס פארלאנגען איז געווען צו זיין דער ערשטער, וואס זאל פרעדיגן צו זיי די גוטע בשורה פון ישועה דורך אונזערן הארן ישוע המשיח.

ער איבערזעצט דעם ברית חדשה.

ווארטענדיג פאר דער געלעגענהייט אריינצודרינגען קיין אינדיען, האט ער זיך גענומען צו איבערזעצן דעם נייעם טעסטאמענט אין דער פושטי שפראך. אהן א גראמאטיק אדער ווערטערבוך האט ער זיך גענומען צו דערדאזיגער ריזען ארבייט, און מיט גאט'ס הילף האט ער אלע שוועריקייטן איבערוואונדן.

באליבט איז לעווענטהאל געווען פון די איינוואוינער, די געבוירענע פון לאנד, און פון אלע אנדערע. קוים 37 יאהר אלט, ווען ער איז דארט אנגעקומען, און ארבייטענדיג נישט מעהר ווי ניין יאהר, איז ער דאך באקאנט געווארן אלץ איינער פון די מערקווירדיגסטע פערזענליכקייטן. וואס אינדיען האט יע וואס געקענט.

זיין טויט איז געווען פלוצלונג. ער איז דערשאסן געווארן פון זיין איינענעם דינער — אויב אבזיכטליך אדער נישט, ווייס מען נישט. דער דינער וואס האט באוואכט דאס הויז, האט געזעהן א מענטשן אויף דער ווערענדא ביי דער נאכט, און ער געדענקט — אזוי האט ער באהויפטעט — אז דאס איז געווען א גנב. ער האט נישט געוואוסט, אז דאס איז געווען זיין איינענער בעל הבית.

אויף זיין שרייבטיש האט מען געפונען די איבערזעצונג פון ברית חדשה אין דער פשוט'ער שפראך, וואס איז באלד געדרוקט געווארן פאר די מיליאנען פון אפגאניסטאן.

איזידאר לעווענטהאל, דער קליינינקער אידישער פעדלער מיט שווארצע האר און שווארצע אויגן, וואס איז ארויסגעקומען פון דער פינסטערע נאכט צו קלאפן אויף דער טהיר פון א פאסטאר פון דעלעווער, דער זעלבינער איד, נאך צעהן יאהר שפעטער, האט געקלאפט אין דער טהיר פון היודנישן אזיען אלץ דער שליח פון גאט צו ברענגען לעבן צו אומצעהליגע מיליאנען מענטשן. וואסארא מערקווירדיגע אומענדערונג! באמת גאט'ס וועגן זיינען וואונדערבאר!

פילע אידישע רבינערס האבן עפטערס געמאכט די באמערקונג, אז נאר אומוויסענדע אידן ווערן גלויביגע אין משיח. וואסארא ענטפער קאנען זיי אצינד געבן נאכדעם ווי זיי האבן געלייענט די געשיכטע פון געלעהרטן איזידאר לעווענטהאל? אין פארלויף פון נאר איין יאהר האט ער געלערנט צו באהערשן איינע פון די שווערסטע שפראכן פון דער וועלט. פון א פעדלער איז ער ארויפגעשטיגען צו דער פאזיציע פון איינע פון די גרעסטע פערזענליכקייטן פון אינדיען. פאר איהם האט מען געבויט איינע פון די שענסטע מאנומענטן פון לאנד.

ער איז נישט געווען אן איגנארעמוס. ער איז נישט געווארן א קאנווערט פאר געלט. וואס זאגט איהר וועגן איהם, מיין ליבער רבי? ענטפערט אויפריכטיג, מיר בעטן אייך.

א אידישער למדן דערקלערט צו די גוים א גרויס געהיימניס.

פאולוס איז געשטאנען אין דער מיט פון אריאפאגוס, אין אטהען, און האט אזוי געזאגט:

"מענטשן פון אטהען, אין אלצדינג באמערק איך, אז איהר זענט זעהר אפגעטעריש, ווארום בעת איך בין פארבייגעגאנגען און האב באטראכט אייערע הייליגטימער, האב איך אויך געפונען א מזבח מיט דערדאזיקער אויפשריפט: צו אן אומבאקאנטען גאט. דארום, וואס איהר דינט אין אומוויסענקייט, דאסדאזיגע בין איך אייך מודיע. דער גאט, וואס האט געמאכט די וועלט און אלצדינג דערינען, ער, וואס איז האר פון הימעל און ערד, טהוט נישט וואוינען אין קיין טעמפעלן, וואס זיינען געמאכט דורך הענט. ער ווערט אויך נישט באדינט דורך מענטשן־הענט גלייך ער וואלט זיך אין עפעס גענויטיגט, מחמת ער אליין גיט אלעמען לעבן און נשמה און אלצדינג. און ער האט געמאכט פון איין בלוט אלע מענטשן־פעלקער, זיי זאלן באוואוינען דעם גאנצן שטח פון דער ערד, בעת ער האט פעסטגעזעצט זייערע באשטימטע צייטן, און די גרעניצן פון זייער באוואוינארט, כדי זיי זאלן זוכן גאט, אפשר וועלן זיי איהם פיהלן און געפינען, הגם ער איז נישט ווייט פון יעדן איינעם פון אונז. ווארום אין איהם לעבן מיר, און באוועגן זיך, און האבן אונזער קיום; ווי אפילו עטליכע פון אייערע אייגענע משוררים האבן געזאגט:

"ווארום מיר זיינען אויך זיין אפשטאם."

היות מיר זיינען דער אפשטאם פון גאט, דארפן מיר נישט מיינען, אז דער געטליכער מהות איז געגליכן צו גאלד אדער זילבער, אדער שטיין, וואס איז אויסגעקריצט דורך דעם ווערק און חשבה פון מענטשן. דאריבער האט גאט פארזעהן די צייטן פון אומוויסנדיקייט, אבער איצטער טהוט ער באפעהלן די מענטשן, אז זיי זאלן אומקערן תשובה טהון; ווייל ער האט באשטימט א טאג אין וועלכן ער וועט משפט'ן די וועלט אין רעכטפארטיקייט דורך דעם מענטשן, וועמען ער האט אויסגעוועהלט. און ער האט דאס פארזיכערט צו אלע, מיט דעם, וואס ער האט איהם מחיה־מתים געווען. (די מעשים פון די שליחים, י"ז:31-22)

אין דיזער פאסירונג זעהען מיר א אידישן למדן וועלכער שטעהט מוטהיג פאר די גויים אין אטהען און דערקלערט זיי דעם געהיימניס פון "אומבאקאנטן גאט". דידאזיגע גוים זיינען געווען זעהר רעליגיעז, זיי האבן געדינט פילע געטער, האבן זיי מורא געהאט טאמער האבן זיי איינעם פון זיי פארפעהלט, אזוי, אום איהם נישט צו באליידיגן, האבן זיי איהם אויך א מזבח געבויט.

אבער דאס איז נישט נאר א מעשה פון אלטע צייטן. אויך היינט דינען מענטשן דעם אומבאקאנטן גאט. אמת'דיג זיי גלויבן אין א גאט — ווענינגסטענס זאגן זיי אזוי — אבער קענען זיי איהם טאקע אזוי ווי ער האט זיך אנטפלעקט צו דער וועלט?

מיר פרעגן דידאזיגע קשיא פון אזעלכע אידן וואס באהויפטן, אז קיין אינטעליגענטער איד נעהמט אן דעם משיח אחוץ פאר מאטעריעלע מאטיוועז. איז פאולוס, דער גרויסער שליח פון גאט געווארן א גלויביגער פאר אזעלכע מאטיווען? וואסארא לוין האט ער דערפאר ערהאלטן? מענטשן האבן איהם פארפאלגט, געשלאגן, געשטייניגט. זיינען דאס געווען עגאאיסטישע מאטיווען? בארייט איז ער געווען צו ליידן אזעלכע צרות, ווייל ער האט געוואוסט, אז עס עקזיסטירט קיין אנדערער וועג פאר א פארלוירענע וועלט צו קענען גאט אחוץ דורך דעם אידישן משיח, רעבן הארן ישוע, וואס האט געזאגט:

איך בין דער וועג, דער אמת
און דאס לעבן. (יוחנן י"ד:6)

א אידישער פעדלער געפינט א מציאה

אנכי הוא הרעה הטוב
יוחנן י׳ י״א

רעה ישראל

א מאָנאַטליך בלאַט צו ערקלעהרען צו ישראל דעם אמת׳דיגען משיח

The Shepherd of Israel

PUBLISHED MONTHLY TO GIVE ISRAEL A KNOWLEDGE OF THE TRUE SHEPHERD, THE MESSIAH

והקמתי עליהם רעה אחד
יחזקאל ל״ד, כ״ג

Subscription Price
50 Cents a Year.

JOSEPH HOFFMAN COHN, *Editor*

VOL. 34, No. 6
FEBRUARY, 1951

א אידישער פעדלער געפינט א מציאה.

פון ה. קאזער.

איזידאָר לעווענטהאַל האָט אָפּגעשטאַמט פון אַן אָרטאָדאָקסישן אידישן היים אין פּאָזן, פּוילן. דעם גימנאַזיאום האָט ער געענדיגט ווען ער איז געווען נאָר 17 יאָהר אַלט; און האָטש ער האָט געוואָלט ווייטער שטודירן האָט איהם זיין פאָטער באַשטימט ער זאָל ווערן אַ געשעפטסמאַן. מיט באַדויערן האָט איזידאָר געפאָלגט, אָבער זיין האַרץ איז געווען ביי זיין שטודיאום, וואָס ער האָט ווייטער געפיהרט אין זיינע פרייע שטונדן.

מיט דער צייט איז זיין פאָטער איבערציינגט געוואָרן, אַז זיין זוהן׳ס רייכטהום איז נישט אין געלט זאָנדערן אין וויסענשאַפט. האָט ער באַלד פּלענער געמאַכט, אַז זיין זוהן זאָל אַריינטרעטן אין אַ דייטשע אוניווערזיטעט.

פאַר פּאָליטישע אורזאַכן האָט ער געמוזט זיין היים פאַרלאָזן און עמיגרירן קיין אַמעריקאַ.

אָנקומענדיג אין אַמעריקאַ האָט ער פאַרמאָגט נאָר אַ פּאָר דאָלאַרס, האָט גערעדט אַ זעהר שלעכט ענגליש, און איז געווען עלענד אָהן אַ פריינד. געזוכט האָט ער אַרבייט אין ניו יאָרק, און דאַן אין פילאַדעלפיע. האָבענדיג קיין ערפאָלג אין די־דאָזיגע גרויסע שטעט, איז ער געגאַנגען אויפ׳ן לאַנד צו זוכן באַשעפטיגונג אויף אַ פאַרם. דאָס איז איהם אויך נישט געלונגען, איז ער געוואָרן אַ פּעדלער.

מיט אַ פּעקל אויף די פּלייצעס, אָנגעפילט מיט פאַ־דעם, נאָדלען, קנעפּלעך, א.ז.וו., האָט ער אָנגעהויבן קלאַפּן אויף די טהירן. ווייניג האָט ער פאַרדינט פאַר זיינע שווערע אַרבייט, אין פאַרצווייפלונג האָט זיין האַרץ געשריען צו גאָט פאַר הילף.

אזוי איז עס געשעהן, אַז אין אַ קאַלטן רעגנערישן נאָוועמבער טאָג איז דער יונגער פּעדלער געקומען קיין ווילמינגטאָן, דעלעווער. קומענדיג צו אַ הויז אין דערדאָזיגער שטאָדט, האָט ער אָנגעקלאַפּט אין דער טהיר. אין אַ צעבראָכענעם ענגליש האָט ער אָנגעבאָטן זיינע סחורה. די פריינדליכע פרוי, וואָס האָט אויפגעמאַכט די טהיר האָט געהאַט מיטלייד מיט׳ן אָרים־געקליידעטן דורכגענעצטן יונגען מאַן און האָט איהם איינגעלאַדן אין הויז אַריין און פון איהם עפּעס געקויפט. נאָך אַ ווײַלע האָט דער פּעדלער נאָכאַמאָל צוגעדעקט זיין פּעקל, עס זאָל נישט נאַס ווערן פון רעגן, און זיך געלאָזט ווייטער געהן.

שטעהענדיג דרויסן און נישט וויסענדיג וואוהין זיך צו ווענדן, האָט זיין האַרץ אויסגעשריען: ״פאַרוואָס האָט מיך גאָט אַזוי פאַרלאָזן? וואו איז ער? אַרט עס איהם נישט, וואָס איך בין אַזוי עלענד אָהן אַ פריינד?״

קום עס דינער מיט אונז.

פלוצלונג האָט ער געהערט אימיצן צו איהם קו־מען פון די טרעפּן אַראָפּ און איהם זאָגן מיט אַ פריינדליכע שטים: ״וואַרט, קום אַריין און טריקן זיך אָפּ, בלייב ביי אונז אַביסל און עס מיט אונז.״

איזידאָר האָט קוים געקאָנט גלויבן זיינע אייגענע אויערן. קיינער האָט צו איהם אַזוי פריינדליך גערעדט זייט דעם ער האָט פאַרלאָזן זיין היים אין פּוילן.

אין פאַרלויף פון יענעם אָוונט איז פּאַסטאָר ס. מ. געילעי, דער בעל הבית פון יענעם היים, געוואָרן באַקאַנט מיט זיינעם גאַסט. ער האָט אויסגעפונען, אַז דער פּעדלער איז געווען אַ גע־בילדעטער מענטש, גוט געלערנט אין העברעאיש און אין אַנדערע שפּראַכן, און אַז ער האָט אויך שטודירט פילאָזאָפיע און וויסנשאַפט.

״אַזאַ טאַלאַנט מוז נישט פאַרלוירן געהן!״ האָט דער פּאַסטאָר ביי זיך געטראַכט, און ווענדענדיג זיך צו זיינער פרוי האָט ער איהר געזאָגט: ״מיר האָבן אַן עקסטרא בעט, איזידאָר מוז נישט אַרוים־געהן אין דערדאָזיגער שטורמדיגער נאַכט. מאָרגן וועל איך פאַרזוכן צו געפינען אַרבייט פאַר איהם, וואָס איז מעהר פּאַסענד פאַר אַ מענטשן פון זיינע פעהיגקייטן. פּעדלען איז נישט אַ געשעפט פאַר איהם!״

אַ טאָג שפּעטער האָט איהם מר. געילעי געמאָלדן אַז באַלד וועט זיין אָפן אַ פּאָזיציע פאַר איהם אין לאַפאַיעט קאָלעדזש אַלץ לעהרער פון פראַנצויזיש און דייטש. זעקס וואָכן לאַנג האָט זיך איזידאָר פאַרווײַלט אין היים פון זיינע נייגעפונענע פריינדע, און אין יענער צייט האָט ער געהאַט אַ געלעגענהייט צו בעאָבאַכטן דאָס היים־לעבן פון אמת׳ע גלויביגע אין ישוע המשיח. שפּעטער האָט ער אַזוי גע־שריבן וועגן דעם:

> עס איז געווען אין אייער היים, דורך אייערע ערנסטע תפילות ביי אייער פאַמיליען־געבעט, צו וועלכע איך בין צוערשט געקומען האַלב פון ביי־גירדע, האַלב פון חעפליבקייט, וואָס איך בין ער־וועקט געוואָרן צו אָנערקענען מיינע געפאַהר, און צו דענקען, אַז איך האָב אַן אומשטערבליכע נשמה; דורך זיי האָב איך אָנגעהויבן צו שטודירן דעם נייעם טעסטאַמענט. מיט פאַרלאַנגען האָב איך דאַן ערוואַרטעט יעדן מאָרגן און אָוונט בייצוואוואוינען אייער פאַמיליען געבעט און צו הערן אייך תפילה טהון. מעהר און מעהר בין איך איבערציינגט גע־וואָרן, אַז איהר האָט עפּעס וואָס איך האָב נישט באַזיצט.

אין לאַפאַיעט קאָלעדזש האָט זיך איזידאָר באַ־פריינדעט מיט אַ יונגן מאַן, וואָס האָט געוואוינט אין זעלבן צימער מיט איהם. ערשטוינט איז ער געווען צו געפינען, אַז נישט נאָר איז זיין נייער פריינד געווען אַ איד, זאָנדערן אויך אַ איד, וואָס האָט געגלויבט אין ישוע המשיח. וויקטאָר הערשעל האָט ער געהייסן, און איז אויך געווען גוט גע־לערנט אין תלמוד.

צוזאַמען האָבן זיי פאַרבראַכט פילע שטונדן דיסקוטירענדיג וועגן די טהעמע פון משיח. מיט אַמאָל האָט זיך איזידאָר אַזוי אויסגעדריקט: ״אויב איהר וואָלט מיר נאָר ווייזן אין תנ״ך, אַז עס שטעהט געשריבן, אַז דער משיח מוז דורכגעבויערט ווערן, וועל איך גלויבן אין אייערן ישוע. הערשעל האָט געטייט מיט׳ן פינגער אויף זכריה דעם 12טען קאַפּיטל:

״זיי וועלן אויף מיר קוקן וועמען זיי האָבן צעשטאָכן״.

Published Monthly, except bi-monthly during July and August, by the American Board of Missions to the Jews, 236 West 72nd Street, New York 23, N. Y.
Entered as Second Class Matter November 20, 1945, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
PRINTED IN U.S.A.